

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lucerna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Et contra fluvium stantes remorantur, & undas
Cogentes sursum replent, coguntque manere.
Nam dubio procul hac adverso flabro feruntur
Flumine, quæ gelidus ab stellæ axis aguntur.

Tibullus,
Fertili
aflis Nili
In abun-
dat aqua.
Priscianus.
Hoc fluvii
pinguis de-
scendunt
flumina
Nili
Plin. lib. 7.
In Ægypto
fertis po-
tu Nilus.
Hinc illud:
Anima sic-
ca sapien-
tissima.

Quæ
pñ os Phœ-
Cæth.
Gal. lib.
Quod ani-
mi moris,
Ee.
Nili effigies
& descri-
ptio.

Incipit vero crescere Luna nova, quæcumque post Solstitium est, sensim modiceque, Sole Cancrum transeunte: abundantissime autem dum in Leone progreditur, mox residet in Virgine iisdem, quibus accrevit modis. Quanta vero feracitate universam Ægyptum beet alluvione fecunda, multi prodere: unde eum Poetæ modo fertilem, modo pinguem, modo potu fetiferum dicunt, quod animalia, quæ ex eo bibunt, & pinguiora, & obesiora fieri compertum est: quare suum illum Apim tanta cura cultuque nutritum, ex Nilo bibere, quam religiosissime veterunt: siquidem & macilentiam & gracilitatem omni pondere vacuam, divinitati propiorem arbitrantur, ut Plutarchus asseverat. Quinetiam sacerdotes eadem causa plurimo uti jejunio & abstinentia consueffe, Porphyrius attulit, ut eorum copia liberati, eorumque pondere levati, quæ intromittuntur in corpus, animi oculus à fumo fluctuque corporeo foras emicaret, neque commoratione, neque demonstratione jam indigeret, sui compos, vique pollens sua, ob naturalem sui solertiam, otii nesciam.

AGRICULTURA. CAP. II.

Veteres autem legimus agriculturam hieroglyphice per Nili simulachrum indicasse. Cujusmodi vero ejus esset effigies, lepida descriptione Philostratus indicavit. Lascivire enim eum cubitulis ait circumludentibus huic enim sese ab undis attolenti, magnitudinis quippe istiusmodi pueri ridibundo adblandiuntur occurfu, sexdecim numero, quod itidem cubitis ad fertilitatem facit extundatio: infantilisque ætas ea crescendi est hieroglyphicum. Circumsistunt vero Nilum hujusmodi pueri propemodum garrientes, quorum alii humeris insident, alii de cruribus pendent implicati. In ulnis alii cubitant, lusitant circa pectus alii: ipse vero pater flores suaveolentesque herbas de sinu depromit, & in eos spargit: ex iis alii coronas contexunt, alii sese illis obvolvunt, stratique per flores somnum captant: sistræ quatunt alii, alii subjicientes alteri cuiquam humeros, scalarum vicem officiose subministrant, alterique alteris catena veluti juncta sustolluntur: neque absunt, qui plausum fonitumque ab aquis excitent, applofis manibus. Crocodili vero & fluviales Equi procul hinc summoti, imo se condunt fluvio, ne puerulos perterrefaciant, & numinis sui lusum inturbent. Hanc speciem Philostratus, & agriculturæ fecunditatem, & rei nauticæ lucrum, & communicatam longinquis regionibus & provinciis opulentiam significare testatur. Sexdecim vero ponuntur cubiti: quia si infra xv. subsederit auctus, bona Ægypti pars non irrigatur, ac perinde redditur ad ferendum inutilis. Si supra sexdecim attolatur, quanto altius inturgescit, eo magis fames expectatur, quia diutius aquis immorantibus, ferendi præterit tempus, neque fata possunt ad frugem maturitatem pervenire. Auctu demum intra xv. & xvi. consistente, omnia ex voto succedunt, seminibus late jactis, & opportuno tempore maturatis.

NILUS. CAP. III.

Illud etiam adnotatu dignum, quod simulacra fluminis reliquibus ex lapide candido fieri solita, undarum nitorem exprimerent, Nilo vero ex nigro, ut Paufanias ait: propterea quod ex Æthiopia delabatur:

Usque colometis amnis devectus ab Indis, ait Poeta.

Virg. l. 4.
Georg.
Quasi ista
Idæ nobis
trahentem
linum, quo
olim
Ægyptum.
Servius.

Et ipse fluvius à nigrore Melanis olim cognomentum habuit. Unde Catullus eum, ait æquora colorare: late enim longeque inficit mare, quia limosus est, & unda turbidiore: quare in mare delapsus aquam nactus nitidiorem, per longa spatia colorem servans exspatiatur. Qui tamen Nili colossus antiquis Romæ à Leone X. in Citriorum specula, ex Pario marmore factus est.

DE LUCERNA. CAP. IV.

Sed ut reliqua prætereamus, quæ plurima Nili super dici possent, ad ignavia jam devenimus, quæ siquidem hieroglyphica multa secum trahunt, quæ tam à lumine, quam ab ignis ipsius natura defumuntur:

A muntur: ea quæ & qualia sint, explicare jam cura fuerit, proindeque lucernam, fidam studiorum vigiliarumque nostrarum comitem, feligamus.

VITA, ANIMUSQUE. CAP. V.

Primum quidem lucernæ significatum est, ut pro vita figuretur, cui oleum ad luminis vivacitatem & colorem simul & corpus extingui necesse est. Inde apud Euripidem plerisque fabulis vitam reli- &uridicunt, χαίρε Φίλων Φῶς. Quam opinionem Plutarchus sequitur, dum lucernam corpori, ani- mæ quippe receptaculo, similem dicit, lumen vero animo. Nam & sacerdotes in captandis auguriis lumine minime cooperto clausove ideo uti soliti, summaque aeris tranquillitate frui, quod animum, qui certi aliquid conijcere velit, tranquillam ab omni ventorum turbine, hoc est, ab impuris affecti- bus liberum esse deceat: ne veluti aves aeris transversæ plerumque vi ventorum aguntur, ita in- terne mundi nostri aves, quippe mentis agitatio solertiaque, & hujusmodi pleraque, errore perple- xo disturbentur,

Verba sunt Polyxena in Iphigenia Euripidu.

ANIMAM SPONTE NON EXTURBANDAM.

CAP. VI.

Hinc illa apud veteres super igne religio, ut eum porro extinguere nefas esset, quem potius per se se languentem deficere sinebant. Tale quid in nobis, veluti per hieroglyphicum indicantes, ne vi animam exturbaremus, nobismetipsis mortem conscientes: animam enim, inquit Plato, nobis custodia creditam tam diu observare debemus, quoad à Principe repetatur, ne si fractis ergastulis, periosissique carceribus effugerimus, divinas leges quotquot sunt, in nos, nullo relicto defensionis loco convertamus.

Veterum super igne religio. Piu omnibus detinendus est animus in custodia corporis. Scip in Sam. Ciceronis.

LIBERORUM PROPAGATIO.

CAP. VII.

Longe vero apertius sexto de Legibus animam lumini comparavit, ubi cives ait oportere liberis generandis atque educandis operam dare, ut vitam, quam ipsi à majoribus accepissent, vicissim, quasi tædas ardentes, posteris tradant. Hunc secutus Lucretius, ubi de animantibus agit, quæ successione propagantur, vita per vices aliis in alia transfusa, hujusmodi hieroglyphico rem oculis subjicere visus est, lib. 2.

Et quasi cursores vim lampada tradant.

De ludo vero lampadum, quem dicunt à Prometheo institutum, legendum apud interpretes Aristophanis, Ranis: apud Platonem lib. 1. de Republ. apud Pausaniam, Atticis: apud Herodotum, Urania: & in Rhetoricis ad Herennium.

Lampadum ludus, qui dicebatur lampadophorium.

HOMO. CAP. VIII.

Eodem argumento Hercules humanas victimas in lumina totidem Saturnaliis sacris commutavit, impietate oraculi per hunc modum perhumaniter emendata: nam Pelasgos tradit Varro post longos errores pervenisse in Italiam, ibique ex oraculi Dodonæi monitis decumatos homines Diti atque Saturno sacrificasse. Oraculum fuit, ut L. Manius se vidisse dicit super tripode quodam in templo Jovis characteribus:

ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΣ ΑΙΔΕΙ ΚΑΙ ΤΩ ΠΑΤΡΙ ΠΕΜΠΕΤΕ ΦΩΤΑ,

quod ita Latinum fiet:

Plutoni capita, est hominem sacra mittite patri.

Sedenim Hercules ex Hispania rediens, rei non sacræ, sed execrabilis immanitate offensus, cum Deos hos lumina, non homines sibi deposcere docuisset, quod Φῶς commune utrique nomen, & lumen, & hominem significaret, oraculumque interpretandum:

Plutoni capita, at genitori lumina dentur.

obtinuit ut Diti oscilla, & Saturno lampades dedicarentur, atque ita Saturnalia instituta, in quibus præter sigillaria mos fuit cereos etiam missitare. Sane humanas hostias Saturno immolare multarum gentium

Hæc à Macrobio lib. 1. capit. 7. ad verbum.

Saturnalia in quibus fit missio.